

NOTAT

Overvåking i Steinsdalselva i 2019, ifbm. rømming fra lokalitet 36917 Drevflesa (Bjørøya AS).

Bakgrunn:

I februar 2019 hadde Bjørøya AS en rømmingshendelse fra sin lokalitet 36917 Drevflesa. En optelling viste at i underkant av 7000 fisk, med en snittvekt på 6,4 kg, rømte. Rømmingshendelsen utløste et pålegg fra Fiskeridirektoratet som omfattet overvåking av innslag av rømt oppdrettslaks i Steinsdalselva i Osen, og iverksette tiltak som bidro til at fisk fra rømmingshendelen ikke sto i vassdraget i gytetiden for villaks. Skandinavisk naturovervåking AS og Ferskvannsbiologen AS utført i 2019 overvåking i vassdraget, og ble derfor engasjert av Bjørøya AS til å følge opp det mottatte pålegget.

Områdebeskrivelse

Lokaliteten Drevflesa ligger i et område med en rekke vassdrag med forekomster av anadrom laksefisk, men de fleste vassdragene er små og har små eller usikre bestander av laks. Steinsdalselva er det største og viktigste vassdraget i regionen.

Figur 1 Rømmingslokaliteten og elver med registrerte bestander av laksefisk. Steinsdalselva er vist med grønmarkør, mens øvrige vassdrag med registrerte forekomster av anadrom laksefisk er vist med grå markører.

	Telefon	E-post	Konto nr.	Org.nr.
Post boks 127 8411 Lødingen	91 10 94 59	oyvind@ferskvannsbiologen.net www.ferskvannsbiologen .com	4760 1912100	995 224 755

Metode:

I 2019 oppvandringen av anadrom laksefisk registrert gjennom videoovervåking i fisketrappa i Nordmelanfossen (3 km fra sjøen) og ved drivtelling på strekningen fra fisketrappa og ned til sjøen. Videoovervåkingen i fisketrappa ble i 2019 satt i drift 13. mai og ble driftet frem til trappa stengte 24. september. Drivtelling i Steinsdalselva er utfordrende på grunn av lav sikt i vannet, og har sjelden/aldri sikt som overstiger 2-3 m. Dette tilsier at tall fra drivtelling er minimumsanslag for forekomst av både villaks og rømt oppdrettslaks. Sikten har ingen innvirkning på kvaliteten av registreringene i fisketrappa.

I 2019 var det inngått en avtale med elveeierlaget om å drive uttak av oppdrettslaks i fisketrappa dersom videoovervåkingen dokumenterte oppvandring. for kvaliteten. Uttak nedstrøms fisketrappa var planlagt gjennom rettet uttaksfiske med stang og undervannsjakt.

Resultater

Videoovervåkingen i fisketrappa i Nordmelanfossen viste at 2536 villaks og 3 laks vurdert som rømt oppdrettslaks passerte gjennom fisketrappa. De antatte oppdrettslaksene passerte gjennom fisketrappa xxx, og hadde kroppslengder mellom 74-78 cm (4-5 kg). Fiskene ble ut fra ytre kjennetegn vurdert å ikke være helt nyrømte («normal» K-faktor). På bakgrunn av det lave innslaget (0,1 %) ble det ikke iverksatt gjennomslusing og uttak av fisk i fisketrappa, og på grunn av lengden på vassdraget oppstrøms den første fisketrappa ble det heller ikke iverksatt tiltak for uttak med andre metoder.

Drivtelling ble utført 11. oktober, med fem drivtellere i elva. Til tross for lav vannføring var sikten i vannet fortsatt svært lav (2-3 m), og antall observerte laks er et klart minimumstall. En stor del av elva nedstrøms fisketrappa er grunn, og gir dermed en viss grad av kontroll med forekomst av fisk. Kulpen under Nordmelanfossen og fisketrappa er imidlertid stor og dyp, og vannvolumet blir også stort nederst i elva. På disse områdene gir drivtelling lite/ingen informasjon om faktisk antall fisk. Vi observerte til sammen 65 laks som lot seg kategorisere som vill eller rømt oppdrettslaks, og to individer i størrelsen 1,5 -3 kg ble vurdert som oppdrettslaks.

I perioden 11. oktober til 4. november ble det gjennomført et rettet uttaksfiske organisert av elveeierlaget. Dette fisket resulterte i ett uttak av seks rømte oppdrettslaks, med kroppslengder fra 55-82 cm. To av disse oppdrettslaksene hadde kroppslengde (80 og 82 cm) som ikke utelukket dem fra å stamme fra rømmingshendelsen fra Drevflesa-lokaliteten.

Konklusjon

Basert på overvåking i fisketrappa, registreringer ved drivtelling og fangstene i et rettet uttaksfiske med stang var trolig innsiget av laks med mulig opprinnelse fra rømmingshendelsen fra Bjørøya AS til Steinsdalselva lavt.

De tre oppdrettslaksene som ble registrert i fisketrappa kan på bakgrunn av størrelse (4-5 kg) ikke utelukkes å stamme fra den aktuelle rømmingshendelsen, men basert på at snittvekten for den rømte fisken var 6,4 kg i februar, ligger fiskene helt i ytterkant av en sannsynlig størrelsesfordeling.

De to oppdrettslaksene som ble observert i forbindelse med drivtelling var begge for små til at de er vurdert å stamme fra rømmingshendelsen fra Drevflesa-lokaliteten.

To av seks oppdrettslaks fanget og avlivet under stangfiske på høsten hadde en størrelse som sammenfalt med fisk fra rømmingen hos Bjørøya AS.

I Steinsdalselva vandrer store deler av laksebestanden opp gjennom fisketrappa i Nordmelanfossen, og selv om forekomst av både villaks og oppdrettslaks nedstrøms Nordmelanfossen er usikker, legger vi til grunn at innslaget av rømt oppdrettslaks i hele vassdraget trolig var lavt (ca. 0,1 %) under gytetiden for villaks.

Dette notatet er utarbeidet av Øyvind Kanstad Hanssen

